

Tertium os
Galenus in
summi humeri
clavicula ne-
xu recenseri.

summo humero luxari docet, & quum de effracto summo humero pertractat. Quanquam & hic Galenus etiā in libro de Ossibus audiendus est, qui cōpaginem presentis processus cum clavicula *ἀγκύλιον* nonnullis dissectionis professoribus uocari asserit. Vbi etiam subiungit, hic quosdam tertium os præter processum hunc, & claviculam in solis hominibus ponere, idē acromion & *λατράκιδον* uocare. Tertium hoc os Galenus decimo tertio de Partium usu in hominibus recenset, & simias illo priuat; quemadmodum & in libris de Administrandis sectionibus, & in suis in Hippocratis de Articulis librum commentarijs. Scribit enim, præter hunc scapulæ superiorem processum, & claviculam, tertium quoddam os esse cartilagineum, quod clavicula ad illum scapulæ processum cōtextui infertur, & à quo membranae ligamētāq; pronascuntur, quorum beneficio contextus iste ualidiū cōmittitur. Galenus in quinto de Administrandis cōfectionibus libro huiusmodi os Hippocrati *ἀγκύλιον* uocari ait, ipseq; eo nomine ibidem id appellat, quemadmodū in libro de Ossibus testatur, quosdā hic tertii quoddam os collocare, idē ab illis *ἀγκύλιον* nuncupari. quum interim Galenus subinde in libris de Partium usu, & in libris de Administrandis sectionibus, ac ferē in omnibus in Hippocratem commentarijs, hunc scapulæ processum *ἀγκύλιον* uocauerit, aut saltem huius scapulæ processus cum clavicula compagem, adeo ut non parum Galeni inconstantiam hic admirer, multoq; magis tantisper admiraturus sim, dum in homine tertii id cartilagineum os mihi occurrat. Neutiquam enim arbitror Galenū, peculiarem superius cōmemoratam huius articuli cartilaginem ossis loco habere, quū eius generis cartilagine ad ligamētū naturam à uera cartilagine plurimū recedat, neq; ossis ullo pacto sint: quin etiam quum hæc in simia perinde ac in homine reperitur. Et si forte ossis loco habenda esset, præterquam quod Galenus aliter huius meminisset, & articulū interuenire, non autē ipsi in sterni scripisset, etiā reprehensione nō careret, quod peculiare os in clavicula cum pectoris ossis articulo, & rursus in inferioris maxillæ ad superiorem articulo & in genu nō statisset, quū interim illic huius generis cartilagine manifestius quam hic in summo humero appareant, etiā illæ Galeno incognitæ & prætermittæ uideantur. Adeo ut adhuc multo satius sit, peculiare hanc cartilaginem (et si ossis esset) ossis nomine nō haberi, quā simul tot ossa Galenū latuisse, clam innuere. Hactenus itaq; mihi hinc nunquā, quantum uis diligenter Hippocratis nomine secanti, tertii os animaduertere licuit. Satisq; perfectū habeo, Galenū id nunquam etiam uidisse: & si ausim eō usq; in ipsum impietatis progredi, affirmare illum huiusmodi os cōfinxisse à quadā cum ossiū, quæ sesami semen referūt, similitudine, quæ aliorū ossium articulis contextibusq; ita apponi audies, quemadmodū cartilagineū os Galenus hic consistere prodidit. Lubens igitur cōcessero, tertii id os me in homine non magis quā in simia reperisse, ut neq; qui mihi secanti adfuerit ullus, utcunq; etiā ut à singulis id obseruaretur, sedulo semper monuerim. Ac proinde si quis id os, aut simile quodpiam præter processum scapulæ & claviculæ mihi ostenderit, fidem do in humeri cum scapula articulo, me aliud eiuſmodi quid longē dignius atq; in artis operibus egregie perpendendū, ocyus cōmonstraturum. quod uel sola hac occasione sciens nunc prætereo. Quamuis interim neminē ignorare uelim, nullum unquam animal, præter hominē, simiā, & sciurum, & si rectē memini, glirem mihi occurrisset, hoc superiori scapulæ donatū processū: adeo ut uix ambigē, eum qui primus hominē duntaxat *ἀγκύλιον* donari scripsit, intellexisse solū hominē hunc processum obtinere: quando illum in canibus, ouibus, capris, leporibus (qui etiā interiorē scapulæ processum separatim nanciscuntur) & alijs que mensæ apponi solēt quadrupedibus, nullū superiorē scapulæ processum (at duntaxat spinā) spectaret, parū de simijs cum Galeno sollicitus. Liceat igitur superiorē hunc scapulæ processum nobis tantisper Summū Humerū, aut Superiorē processum, dum uerior occurrit sentētia, appellare. Porro cuius usus gratia is homini & alijs animalibus clauiculas obtinētibus detur, tum demū melius explicabimus, ubi clauicularū historiā aggrediemur. Præter hoc enim quod ad superiora humeri luxationē is processus prohibeat, & tutissimū humeri articulo propugnaculū sit, & quod musculorū insertioni & exortui elegāter famuletur, in hoc potissimum iuuat, ut accedēte clauicula humeri articulum à thoracis lateribus & costis quā longissimē remoueat, illumq; in eo situ reſeruet, quo maxime ad suos motus, quos uarios differētesq; admodum molitur, indiget. At hæc in clauicularū descriptionibus reſumētur diffusius, iam enim ali quando opportunū erit, scapularū sermoni modum imponere: præcipue quum aliud enarrandum nihil super sit, nisi forte per quā exiguū, cuiusmodi esse posset, basim scapulæ quā appendicibus decoratur, utcunq; fungosam fistulosamq; uideri, & nonnulla foramina in scapulæ spinā porrigi, quæ ipsi (quum crassa sit) uenas deducāt, nutrimentum illi suppeditarias. Cernitur autem unum subinde in illa amplitudine, quā superior scapulæ costa cum ipsius spina efformat: ac etiam in interna scapulæ sede, quā hæc impensius cauatur.

Quibus tantū
animalibus su-
perior scapu-
læ processus
obseruatur.

Summi humeri
usus.

DE HVMANI CORPORIS FABRICA LIBER I.
DE CLAVICVLIS. CAPVT XXII

PRIMA VIGESIMI SECVNDI
Capitis figura.

SECUNDA.

TERTIA.

TRIVM QVAE HIC PROPONVNTVR FIGVRARVM ET
ipsarum characterum Index.

PRIMA presentis Capitis figura dextri lateris clauiculam anteriori extremitate & superiori sede expressam habet.

Secunda, posteriorem interiorem uel dextri lateris clauiculæ faciem, unā cum superiori quoque sede ostendit.

Tertia inferiorem eiusdem lateris clauiculæ sedem cōmonstrat.

A_{1,2,3} Clauiculæ capitulum, quo ipsa pectoris ossi articulat.

B₁ Capituli huius primus angulus.

C_{1,2,3} Secundus capituli angulus.

D_{1,2,3} Capituli nuper commemorati tertius angulus. In prima tamen figura, uniuersa triangula capituli circumscriptione est conspicua literis B, C & D. perinde ac in figura manifestis doctrinae gratia, indici characteris D hic superposita.

E_{1,3} In anteriori clauiculæ sede protuberans linea ē directio primi anguli B insigniti, notatur.

F_{2,3} F & G in tertia figura, protuberans linea inferioris sedis clauiculæ indicatur, quam F & G in secunda figura utcunq; etiam ostendunt.

G_{2,3} G priuatim indicatur asperitas, ad lineam F insignitam posteriorem apparet.

H_{1,2} Clauiculæ longitudinis medium, quod teres esset, nisi linea F inferiori ex parte protuberans.

I_{1,2} Hac sede clauicula ad superiorem scapulæ tendens processum dilatescit, superiorisq; scapulæ (quæ etiam I ad K usq; notatur) gibba est.

K₁ Asperitas in ea clauiculæ sede conspicua, ubi hæc anteriori sui parte maxime caua cernitur.

L, M₃ Latiuscula sedis clauiculæ inferior pars leuiter sinuata, & aspera, non autem superioris partis modo gibba.

N₃ Hac sede clauicula etiam aspera est, perinde ac iuxta M, ex qua ligamentum ad internum scapulæ processum fertur.

O_{2,3} Clauiculæ sedes maxime retrorsum introrsum uel protuberans, & huius sedis peculiare tuberculum.

P₃ Locus insigniter asper, in inferiori clauiculæ sede conspicuus, quæ superiori scapulæ processui coarticulatur.

Q_{1,2,3} Tertia figura Q tuberculum insignitur, quo clauicula superiori scapulæ processui cōmittitur. In prima uero figura & secunda Q sedes indicatur, quæ id tuberculum consistit.

HANC figuram integrum erit presentis Capitis quartam constituere, in qua dextri lateris pars R insignita cartilaginem exprimit, clauiculæ cū summo humero articuli peculiarem. Altera autem pars S indicata, cartilago est peculiaris clauiculæ cū pectoris ossis articuli.

